

RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON

OTSUS

Vaidlustusasja number	242-24/285307
Otsuse kuupäev	31.12.2024
Vaidlustuskomisjoni liige	Taivo Kivistik
Vaidlustus	Ühispakkujate TRIAMI OÜ ja Spetsiaalne OÜ vaidlustus AS-i Ida-Tallinna Keskhaigla riigihankes „Ravi B korpuse 2. korruse palatite ja koridori remont“ (viitenumber 285307) ühispakkujate TRIAMI OÜ ja Spetsiaalne OÜ pakkumuse tagasi lükkamise ja Montreco OÜ pakkumuse edukaks tunnistamise otsustele
Menetlusosalised	Vaidlustaja, ühispakkujate TRIAMI OÜ ja Spetsiaalne OÜ, esindaja vandeadvokaat Diana Minumets Hankija, AS Ida-Tallinna Keskhaigla, esindaja Tarmo Bakler
Vaidlustuse läbivaatamine	Kolmas isik, Montreco OÜ Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS § 197 lg 1 p-i 5 ja § 198 lg 1 alusel

1. Rahuldada ühispakkujate TRIAMI OÜ ja Spetsiaalne OÜ vaidlustus AS-i Ida-Tallinna Keskhaigla riigihankes „Ravi B korpuse 2. korruse palatite ja koridori remont“ (viitenumber 285307) ning tunnistada kehtetuks AS-i Ida-Tallinna Keskhaigla otsused ühispakkujate TRIAMI OÜ ja Spetsiaalne OÜ pakkumuse tagasi lükkamiseks ja Montreco OÜ pakkumuse edukaks tunnistamiseks.
2. Mõista AS-ilt Ida-Tallinna Keskhaigla ühispakkujate TRIAMI OÜ ja Spetsiaalne OÜ kasuks välja vaidlustuse esitamisel tasutud riigilõiv 640 eurot ja lepingulise esindaja kulud 1350 eurot käibemaksuta.

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg 10 päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 17.10.2024. a avaldas AS Ida-Tallinna Keskhaigla (edaspidi ka Hankija) avatud hankemenetlusena läbiviidava riigihanke „Ravi B korpuse 2. korruse palatite ja koridori remont“ (viitenumber 285307) (edaspidi Riigihange) hanketeate ja tegi kättesaadavaks teised riigihanke alusdokumendid (edaspidi koos nimetatult RHAD), sh Vastavustingimused ja Riigihanke alusdokumentide üldosa (edaspidi Üldosa).
Pakkumuste esitamise tähtpäevaks, 01.11.2024. a, esitasid pakkumused 5 pakkujat, sh Montreco OÜ ning ühispakkujad TRIAMI OÜ ja Spetsiaalne OÜ.

2. 27.11.2024. a otsustas Hankija muuhulgas:

- 1) lükata tagasi ühispakkujate TRIAMI OÜ ja Spetsiaalne OÜ pakkumuse;
- 2) tunnistada edukaks Montreco OÜ pakkumuse.

3. 06.12.2024. a laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) ühispakkujate TRIAMI OÜ ja Spetsiaalne OÜ (edaspidi ka Vaidlustaja või Ühispakkujad) vaidlustus Hankija otsustele lükata Ühispakkujate pakkumus tagasi ning tunnistada edukaks Montreco OÜ (edaspidi ka Kolmas isik) pakkumus, samuti otsustele kvalifitseerida ja jätta kõrvaldamata Montreco OÜ, kui Hankija on sellised otsused teinud.

4. Kooskõlas riigihangete seaduse (edaspidi RHS) § 195 lg-ga 2 ja § 196 lg-dega 1 ja 3 teatas vaidlustuskomisjon 13.12.2024 kirjaga nr 12.2-10/242 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 18.12.2024. a ja neile vastamiseks 23.12.2024. a. Vaidlustuskomisjoni määratud tähtpäevadeks menetlusosalised täiendavaid seisukohti ei esitanud.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

5. Vaidlustaja, **ühispakkujate TRIAMI OÜ ja Spetsiaalne OÜ**, vaidlustuses põhjendatakse taotlusi alljärgnevalt.

5.1. Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamiseks puudus alus, mistõttu Montreco OÜ asemel tuleks Riigihankes tunnistada edukaks Vaidlustaja pakkumus kui madalaima hinnaga pakkumus.

5.2. Hankija lükkas Vaidlustaja pakkumuse tagasi põhjusel, et Vaidlustaja jättis pakkumuses tema poolt Lisas 5 vormil nimetatud alltöövõtja kohta hankepassi esitamata:

Ühispakkujate pakkumuse koosseis esitatud lisast 5 nähtub, et pakkujad kasutavad alltöövõtjate. Vastavalt registri töölehel „Alltöövõtjate kontrollimise tingimused“ toodud nõudele, mille kohaselt tuli esitada alltöövõtja kohta hankepass, jättis pakkujad selle esitamata. Hankijal ei ole võimalik kontrollida alltöövõtja suhtes kõrvaldamise aluseid. Eeltoodust lähtuvalt lükkab hankija pakkumuse tagasi.

Otsus on õigusvastane, kuivõrd Hankijal puudus õiguslik alus Vaidlustaja pakkumus RHS § 114 lg 2 alusel tagasi lükata. Vaidlustaja pakkumus vastab kõigile vastavustingimustele.

5.3. Vastavustingimustes on alltöövõtu kasutamisega seoses ettenähtud vaid Lisa 5 toodud vormi esitamise kohustus. Lisas 5 toodud vormil (edaspidi Vorm) nimetatud alltöövõtja kohta hankepassi esitamise kohutust Vastavustingimused ette ei näe:

Kui pakkujad kasutavad alltöövõttu, tuleb lisada pakkumuse „Lisadokumentide“ lehele info alltöövõtja kohta vastavalt lisas 5 toodud vormile, tuues välja info seaduslike esindajate kohta, allhanke (ehitustöö) iseloomu ja allhanke mahu protsentides.

Küsimused ettevõtjale:

1. Esitada Lisa 5 Alltöövõtu kasutamise vorm (Dokumendi vorm / Lisa 5_Alltöövõtu kasutamise vorm.docx).

5.4. Vorm oli Vaidlustaja poolt korrektselt täidetud ning pakkumusele lisatud. Samuti on Vaidlustaja Vastavustingimuste all eraldi kinnitanud, et ei kaasa hankelepingu täitmisesse alltöövõtjaid, kes kuuluksid RHS § 122 lg 7 alusel asendamisele (vt Vaidlustaja pakkumuse vastavustingimuste leht „KÕRVALDAMISE ALUSEGA ALLTÖÖVÕTJA MITTEKAASAMINE“). Kuna Vaidlustaja ei ole ühtegi vastavustingimust rikkunud, rääkimatagi sisulise puuduse esinemisest pakkumuses, ei ole Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamine õiguspärane.

5.5. Hankija põhjendustest nähtuvalt on ta seadnud lepingu täitmise käigus kasutatava alltöövõtja kohta hankepassi esitamise kohustuse RHAD töölehel „Alltöövõtjate kontrollimise tingimused“. Vaidlustaja nimetatud kohustust RHAD-i lehel ei lugenud, kuna see viitas alltöövõtjate kontrollimisele hankelepingu täitmise etapis. Vaidlustajat eksitas asjaolu, et hankepassi esitamise kohustuse ette näinud RHAD töölehe pealkiri on „ALLTÖÖVÕTJATE KONTROLLIMISE TINGIMUSED LEPINGU TÄITMISE ETAPIS“.

Samuti on ka riigihangete registri (edaspidi eRHR) lehel „Alltöövõtjate kontrollimise tingimused“ algusosas rõhutatud, et välja toodud tingimused kehtivad vaid hankelepingu sõlminud ettevõtjale lepingu täitmisel planeeritavate alltöövõtjate osas: *NB Need on tingimused vaid hankelepingu sõlminud ettevõtjale lepingu käigus planeeritavate alltöövõtjate osas! Tuginetavate isikute andmed ja hankepassid esitatakse taotluse/pakkumusega.* Lehe algusosas esitatud selgitust mõistis Vaidlustaja nii, et hankepass tuleb registri kaudu alltöövõtja kohta esitada üksnes juhul, kui pakkuja tugineb alltöövõtja näitajatele. Kuna Vaidlustaja ei tugine Riigihankes alltöövõtja näitajatele, siis arvas ta ekslikult, et vastava RHAD-i töölehe tingimused temale ei kohaldu.

5.6. Vaidlustajat eksitas ka asjaolu, et eRHR-is pakkumuse koostamise käigus ei küsinud register temalt automaatselt alltöövõtja kohta hankepassi esitamist, st küsis, aga vaid juhul, kui Vaidlustaja tugineks teise isiku näitajatele. eRHR abiinfost nähtuvalt ei võimaldanudki register Riigihankes registrisse integreeritud hankepassi esitamist vaid see tulnuks esitada eraldi dokumendina mõne välisriigi ESPD rakenduse kaudu: *Tuginetavate isikute, sh tuginetavate alltöövõtjate, hankepassid esitab pakkuja koos taotluse/pakkumusega registrisse integreeritud hankepassi rakendusega. Lepingü käigus planeeritavate alltöövõtjate kinnitused kõrvaldamise aluste puudumise kohta saab peatöövõtja esitada lepingu töölehel "Alltöövõtjad" ja hankepassi eraldi nõuda ei ole tarvis. Kui hankija aga nõuab hankepassi esitamist, ei saa seda täita RHRis vaid mõnes EL liikmesriigi pakutavas hankepassi (ESPD) rakenduses [---].*

5.7. Hankija on küll nõudnud eRHR RHAD lehel „Alltöövõtjate kontrollimise tingimused“ iga pakkuja poolt kasutatava alltöövõtja kohta (lisaks Vormi esitamisele) ka hankepassi esitamist, kuid register ise vastava hankepassi esitamise võimalust pakkumuse esitamise hetkel ei genereerinud. Kuna hankepassi esitamist ei olnud ka kusagil mujal RHAD-i tingimustes ette nähtud (sh mitte vastavustingimuste all) ning register selle esitamist ette ei näinud, jäi Vaidlustajale see tingimus aru saamata ning täitmata.

5.8. Alltöövõtjate suhtes toimuva kontrolli läbiviimist reguleerib RHS § 122. Nimetatud säte ei näe ette pakkumuse tagasilükkamist olukorras, kus alltöövõtjalt kõrvaldamise aluste puudumise kinnituseks nõutud hankepass on esitamata. Vastupidi, RHS § 122 lg 7 kohaselt tuleb isegi kõrvaldamise alusega alltöövõtja tuvastamise korral anda pakkujale võimalus see alltöövõtja asendada või kinnitada, et pakkuja teostab ise vastava töö. Alles siis, kui pakkuja kumbagi võimalust ei kasuta, on viidatud sätte järgi võimalik pakkumuse tagasilükkamine. Hankija sellist võimalust pakkujale andnud ei ole, mistõttu on otsus vastuolus ka RHS § 122 lg-ga 7. Lisaks, ka seaduse eesmärgi ja mõtte seisukohalt on ebaloogiline eeldada, et formalistliku alltöövõtja hankepassi (ehk kinnituste) esitamata jätmise tagajärg on oluliselt rangem kui kohustusliku kõrvaldamise alusega alltöövõtja pakkumuse nimetamise puhul. Proportsionaalsuse seisukohalt on vale eeldada, et vastav võimalus alltöövõtja asendamiseks või töö isetegemise kinnitamiseks tuleb anda sisult kõrvaldamise alust omava alltöövõtja nimetamisel, kuid mitte formaalse dokumendi esitamata jätmise korral.

5.9. Hankija oleks saanud vastava dokumendi puudumise igal juhul sisulise kontrolli teostamise käigus kõrvaldada, nõudes RHS § 96 lg 2-4 sätestatud dokumentide esitamist alltöövõtja kohta (vt RHS § 122 lg 6) või nõudes vastava alltöövõtja asendamist või pakkuja kinnitust, et viimane teostab vastava töö ise (RHS § 122 lg 7). Lisaks kinnitas Vaidlustaja pakkumuse Vastavustingimuste all, et ei kaasa lepingu täitmisesse alltöövõtjat, kes kuulaks RHS § 122 lg 7 alusel asendamisele. Seega on Hankijal olemas Vaidlustaja kinnitused selle kohta, et alltöövõtjal kohustuslikud kõrvaldamise alused puuduvad. Selle kinnituse alusel saanuks viia läbi sisulist kontrolli ning vajadusel teha registri päringud või nõuda Vaidlustajalt kõrvaldamise aluseid kinnitavate tõendite esitamist.

5.10. Veelgi enam - kuna hankija kontrollib alltöövõtjate puhul vaid RHS § 95 lg-s 1 välja toodud kõrvaldamise aluseid (vt nt eRHR-i lehel „Alltöövõtjate kontrollimise tingimused“), siis oli alltöövõtja kohta hankepassi esitamine praeguses Riigihankes ka sisult ebavajalik, sest alltöövõtjate kohta vajalikud andmed on hankijale andmekogus olevate andmete põhjal tasuta kättesaadavad.

5.11. Hankija ei ole selgitanud, kuidas alltöövõtja kohta hankepassi esitamata jätmine on sisuliseks puuduseks, mis tingiks Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamist. Hankepass ei olnud vajalik, et kontrollida alltöövõtjal RHS § 95 lg-s 1 nimetatud asjaolude esinemist, samuti ei

olnud alltöövõtja kohta hankepassi esitamine Vastavustingimustes välja toodud. Täiendavalt on Vaidlustaja ka eraldi oma pakkumuses andnud kinnituse, et ta ei kaasa hankelepingu täitmisesse alltöövõtjaid, kes kuuluksid RHS § 122 lg 7 alusel asendamisele. Seega on otsus sisuliselt põhjendamatu ning õigusvastane.

5.12. Kuivõrd Hankija lükkas Vaidlustaja pakkumuse tagasi õigusvastaselt, on õigusvastane ka edukaks tunnistamise otsus. Vaidlustaja esitas Riigihankes hinna poolest kõige soodsama pakkumuse, mistõttu tuleks edukaks tunnistada hoopis vaidlustaja pakkumus.

6. Hankija, **AS Ida-Tallinna Keskhaigla**, vaidleb vaidlustusele vastu (Hankija vastus esitati 12.12.2024. a kirjaga) ning palub jätta selle rahuldamata alljärgnevatel põhjustel.

6.1. Hankija hindas kõiki pakkumusi kooskõlas RHAD-iga ja õigusaktides, sh RHS-is sätestatuga.

6.2. Hankija hinnangul oli RHAD selge. Pakkujat pidi läbi lugema kogu RHAD-i. Antud nõue oli väga selgelt esitatud alltöövõtjate kontrolli kirjeldavas dokumendis Kui pakkuja oleks seda dokumenti lugenud, siis oleks ta seda nõuet ka näinud. Isegi, kui mõnda, et dokumendi eRHR-is nähtav pealkiri võis olla eksitav, ei oleks antud nõue pakkujal jäänud kahe silma vahele, kui ta oleks dokumendi läbi lugenud. Et pakkuja on hankemenetlustes algaja, ei ole vabandus.

6.3. Dokumendis sisalduvad järgmised suured pealkirjad: „ALLTÖÖVÕTJATE KONTROLLIMISE TINGIMUSED LEPINGUTÄITMISE ETAPIS“ ja „ALLTÖÖVÕTJA ESIMESE RINGI KÕRVALDAMISE ALUSED“. Hankija on oma tegevusi seoses sellega kirjeldanud järgmiselt:

Alltöövõtjad peavad esitama hankepassi: Jah

Selgitus alltöövõtjate kontrollimise kohta: Kui pakkuja kasutab alltöövõttu, siis esitab pakkuja pakkumuse koosseisus info alltöövõtja kohta vastavalt alusdokumentide lisale 5, tuues välja info seaduslike esindajate kohta, allhanke (töö/teenuse) iseloomu ja allhanke mahu protsentides.

Hankelepingu täitmisele ei tohi kaasata isikut, kellel esinevad RHS § 95 lg-s 1 nimetatud kõrvaldamise alused (RHS § 122 lg 1 ja lg 4). Pakkujal tuleb pakkumuse koosseisus esitada alltöövõtjate hankepassid, millelt nähtuvad alltöövõtjate kinnitused RHS 95 lg-s 1 nimetatud kõrvaldamise aluste puudumise kohta. Hankija kontrollib hankemenetluse jooksul pakkumuses nimetatud alltöövõtjate suhtes RHS § 95 lõikes 1 nimetatud kõrvaldamise aluste puudumist (RHS § 122 lg-d 1, 4 ja 5).

6.4. Hankija nõustub, et tal on kohustus sätestada arusaadavad nõuded. Antud juhul oli tingimus selgelt kirjas. Kui Vaidlustaja oleks dokumenti lugenud ja mitte piirdunud vaid dokumendi pealkirjaga, oleks ta nõudest aru saanud ning ebaselguse korral saanud esitada täpsustava küsimuse.

6.5. Ühispakkujad ei täitnud oma hoolsuskohustust, mille oluline osa on tunda RHAD-i ja täita Hankija esitatud nõudeid. Kui Vaidlustaja pidas mõnda Hankija nõuetest ebamõistlikuks, oli tal võimalik sellest hankemenetluse käigus märku anda ja Hankija oleks saanud kaaluda, kas antud nõue alles jätta või mitte.

6.6. Hankijal on Riigihanke kujundusõigus ja Hankija pidas otstarbekaks teostada alltöövõtjate kõrvaldamise aluste kontrolli kahes etapis:

1) hankemenetluse raames läbi hankepassi; ja

2) lepingu täitmise raames lepingu töölehel „Alltöövõtjad“.

Kuna Ühispakkujad esitasid Vormi alltöövõtja kohta, siis pidid nad esitama antud alltöövõtja kohta ka hankepassi. Väide, et Hankija oleks saanud hankemenetluse raames kõiki nõudeid kontrollida ise ja ilma hankepassita, on eksitav - kogu info, mida Hankijal on kohustus kontrollida RHS § 95 lg 1 alusel, ei ole Hankijale kättesaadav avalikest registritest.

6.7. Hankija pidas vajalikuks lepingu täitmise seisukohalt olulise toiminguga ehk pakkuja kaasatud alltöövõtjate kõrvaldamise aluste kontrolli, teha ära pakkumuste hindamise protsessi osana. Hankepass oli oluline pakkumuse vastavuse kontrolli seisukohalt ja antud nõude täitmine oli RHAD-is selgelt sätestatud.

6.8. Hankija on pakkumuse vastavuse kontrollimiseks hinnanud pakkumusega esitatud dokumentide vastavust RHAD-is sätestatud tingimustele ning leidnud, et Vaidlustaja pakkumus ei vasta RHAD-is sätestatud nõuetele. Euroopa Kohus on leidnud, et selgituste nõudmisega ei tohi kõrvaldada sellist puudust, mis seisneb hankedokumentides nõutud dokumendi või andmete esitamata jätmises; hankija peab rangelt kinni pidama enda poolt kindlaks määratud tingimustest. Viimast on rõhutanud Euroopa Kohus ka oma varasemates otsustes. Pakkumus ei vastanud RHAD-i tingimustele ning esitamata dokumendi puudumist ei iseloomustanud ka RHS § 114 lg 2 teises lauses sätestatud olukord, so pakkumuse vastavaks tunnistamine, kui selles ei esine sisulisi kõrvalekaldeid riigihanke alusdokumentides nimetatud tingimustest, sest esitamata dokument oli pakkumuse hindamise aluseks ning antud puudust ei ole võimalik selgituste küsimise teel kõrvaldada. Nende puuduste tuvastamisel on hankijal kohustus pakkumus tagasi lükata.

6.9. Vaidlustajal oli kohustus tutvuda RHAD-iga ja lähtuda seal toodud tingimustest. RHAD-i nõuded olid selged ja mõistetavad, neid ei saanud vääriti mõista. Vaidlustajat tuli kohelda võrdselt teiste pakkujatega. Hankijal ei olnud õigust pakkumuse mittevastavust täiendavate küsimuste küsimisega kõrvaldada ja Hankija ei saanud küsitud andmeid avalikest registritest.

7. Kolmas isik, **Montreco OÜ**, vaidlustusmenetluses oma seisukohti ei esitanud.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

8. Vastavustingimuste tingimuses „Alltöövõtt“ on kehtestatud järgmine nõue:

Kui pakkuja kasutab alltöövõttu, tuleb lisada pakkumuse „Lisadokumentide“ lehele info alltöövõtja kohta vastavalt lisas 5 toodud vormile [Vorm], tuues välja info seaduslike esindajate kohta, allhanke (ehitustöö) iseloomu ja allhanke mahu protsentides.

Küsimused ettevõtjale:

1. Esitada Lisa 5 Alltöövõtu kasutamise vorm (Dokumendi vorm / Lisa 5_Alltöövõtu kasutamise vorm.docx).

9. RHAD dokumendis „ALLTÖÖVÕTJATE KONTROLLIMISE TINGIMUSED LEPINGU TÄITMISE ETAPIS“ on Hankija kehtestanud nõuded alltöövõtjate kohta andmete esitamiseks järgmiselt:

Esimese ringi alltöövõtjaid kontrollitakse: Jah

Teise ja järgmiste ringide alltöövõtjaid kontrollitakse: Ei

Alltöövõtjad peavad esitama hankepassi: Jah

Selgitus alltöövõtjate kontrollimise kohta: Kui pakkuja kasutab alltöövõttu, siis esitab pakkuja pakkumuse koosseisus info alltöövõtja kohta vastavalt alusdokumentide lisale 5 [Vorm], tuues välja info seaduslike esindajate kohta, allhanke (töö/teenuse) iseloomu ja allhanke mahu protsentides.

Hankelepingu täitmisele ei tohi kaasata isikut, kellel esinevad RHS § 95 lg-s 1 nimetatud kõrvaldamise alused (RHS § 122 lg 1 ja lg 4). Pakkujal tuleb pakkumuse koosseisus esitada alltöövõtjate hankepassid, millelt nähtuvad alltöövõtjate kinnitused RHS 95 lg-s 1 nimetatud kõrvaldamise aluste puudumise kohta. Hankija kontrollib hankemenetluse jooksul pakkumuses nimetatud alltöövõtjate suhtes RHS § 95 lõikes 1 nimetatud kõrvaldamise aluste puudumist (RHS § 122 lg-d 1, 4 ja 5).

Järgnevad nn Alltöövõtja esimese ringi kõrvaldamise alused (RHS § 95 lg 1 alusel), mis on esitatud kujul, mis eeldab hankepassi esitamist alltöövõtja kohta.

10. Puudub vaidlus, et Vaidlustaja esitas oma pakkumuses alltöövõtja kohta Vormi, kuid jättis esitamata alltöövõtja hankepassi.

Alltöövõtja hankepassi esitamata jätmise tõttu lükkas Hankija Vaidlustaja pakkumuse tagasi (vt käesoleva otsuse p 5.2).

11. Vaidlustuskomisjon ei nõustu Hankijaga, et vaidlustusse puutuv osas oli RHAD selge ja üheselt mõistetav ning leiab, et RHAD kogumis on alltöövõtja, kelle näitajatele pakkuja kvalifikatsiooni tõendamisel ei tugine, hankepassi esitamise nõude osas vastuoluline.

Sellise alltöövõtja kohta hankepassi esitamise nõue ei tulene RHS-ist ning Hankija ei ole kehtestanud seda Vastavustingimustes (vt käesoleva otsuse p 8). Samas on seda nõutud RHAD dokumendis „ALLTÖÖVÕTJATE KONTROLLIMISE TINGIMUSED LEPINGU

TÄITMISE ETAPIS“ (vt käesoleva otsuse p 9), kusjuures hankepassi esitamise eesmärgiks on kontrollida sellest alltöövõtjal RHS § 95 lg-s 1 sätestatud kõrvaldamise aluste puudumist. Üldosa p-i 2.4 kohaselt [---] RHAD osad täiendavad üksteist ning moodustavad tervikliku aluse pakkumuse koostamiseks.[---]

Samas sätestab Üldosa p 8.1 dokumendid, mille pakkujad pidid pakkumuses esitama:

8.1. Pakkujate peab riigihankes osalemiseks esitama järgmised dokumendid:

8.1.1. Pakkumuse dokumendid, mis on loetletud ja mille esitamise nõuded on sätestatud riigihangete registri lehel „Vastavustingimuste“ all;

8.1.2. Hankepassi pakkujate ning asjakohasel juhul ka ühispakkujate ning teise ettevõtja kohta, kelle näitajatele pakkujate oma kvalifikatsiooni tõendamisel tugineb.

Hankepassi esitamist Riigihankes reguleerivad täiendavalt Üldosa p-id 13.2-13.4, seejuures kehtestab Üldosa p 13.4 nõude alltöövõtja hankepassi esitamise kohta: *Juhul, kui pakkujate tugineb enda kvalifitseerimise tingimustele vastavuse tõendamisel teise ettevõtja vahenditele, tuleb esitada koos pakkumusega hankepassi ka sellise teise ettevõtja kohta. Sellisel juhul kontrollib hankija vastavalt seaduses nõutule ka asjaomase teise ettevõtja puhul hankemenetlusest kõrvaldamise aluste puudumist ning kvalifitseerimise tingimustele (juhul, kui need on kehtestatud) vastavust selle tingimuse osas, mille puhul pakkujate on tema näitajatele tuginenud.*

Üldosas (eelkõige p-id 8.1.2 ja 13.2-13.4) puudub seega nõue, et hankepassi tuleks esitada ka sellise alltöövõtja kohta, kelle näitajatele pakkujate oma kvalifikatsiooni tõendamisel ei tugine.

12. RHS § 122 lg 4 kohaselt võib hankija kontrollida alltöövõtjate suhtes kõrvaldamise aluste puudumist hankemenetluse jooksul, kui ta on sellise võimaluse ja tingimused riigihanke alusdokumentides ette näinud.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Hankija poolt RHAD dokumendis „ALLTÖÖVÕTJATE KONTROLLIMISE TINGIMUSED LEPINGU TÄITMISE ETAPIS“ kehtestatud nõue alltöövõtjate, kelle näitajatele pakkujate kvalifitseerimisel ei tugine, hankepasside esitamiseks on vastuolus Üldosa p-de 8.1.2 ja 13.2-13.4 ning Vastavustingimuse tingimuses „Alltöövõtt“ kehtestatudga, seega pole tegemist selge tingimusega nagu väidab Hankija vastuses vaidlustusele. Vaidlusalune nõue alltöövõtjate kohta hankepassi esitamiseks on lisaks RHAD dokumendi „ALLTÖÖVÕTJATE KONTROLLIMISE TINGIMUSED LEPINGU TÄITMISE ETAPIS“ pealkirjale (seda vastuolu Hankija mõnab) vastuolus ka eelnimetatud RHAD-i dokumentidega. Puudub alus asuda seisukohale, et RHAD dokumendis „ALLTÖÖVÕTJATE KONTROLLIMISE TINGIMUSED LEPINGU TÄITMISE ETAPIS“ kehtestatud nõue alltöövõtja hankepassi esitamise kohta omaks prioriteeti nt Üldosas kehtestatud loetelu ees isikutest, kelle kohta tuleb pakkumuses hankepassid esitada.

13. Vaidlustuskomisjon kordab veelkord, et nõue esitada pakkumuses hankepassi alltöövõtja kohta, kelle näitajatele pakkujate kvalifitseerimisel ei tugine, ei tulene otseselt RHS-ist ning vastava nõude kehtestamine RHAD dokumendis „ALLTÖÖVÕTJATE KONTROLLIMISE TINGIMUSED LEPINGU TÄITMISE ETAPIS“ ei ole kooskõlas teiste RHAD-i dokumentidega. Vaidlustuskomisjoni hinnangul ei ole oma hoolsuskohustust nõutaval määral täitnud ei Hankija, kes ei ole suutnud koostada üheselt mõistetavate nõuetega RHAD-i, ega ka Vaidlustaja, kes hoolsamal tutvumisel RHAD-iga oleks leidnud RHAD dokumendist „ALLTÖÖVÕTJATE KONTROLLIMISE TINGIMUSED LEPINGU TÄITMISE ETAPIS“ nõude esitada hankepassi ka nende alltöövõtjate kohta, kelle näitajatele pakkujate kvalifitseerimisel ei tugine.

14. Vaidlustuskomisjon nõustub Vaidlustajaga, et kuivõrd RHAD dokumendist „ALLTÖÖVÕTJATE KONTROLLIMISE TINGIMUSED LEPINGU TÄITMISE ETAPIS“ nähtub, et Hankija esitas nõude alltöövõtjate, kelle näitajatele pakkujate ei tugine, hankepassi esitamiseks üksnes selleks, et kontrollida alltöövõtjal RHS § 95 lg-s 1 sätestatud kohustuslike kõrvaldamise aluste puudumist, ei olnud hankepassi nõudmine sisuliselt vajalik, kuna andmed, mida Hankija soovis saada, on Eesti ettevõtjate puhul kättesaadavad riigihangete registri kaudu (äriregistrist, karistusregistrist, maksukohustuslaste registrist) ja välismaiste ettevõtjate puhul on võimalik nõuda dokumente vastavalt RHS § 96 lg-dele 2-4 (RHS § 122 lg 6). Oma pakkumuses esitatud dokumendis Vastavustingimused on Vaidlustaja muuhulgas kinnitanud pakkumuse vastavust tingimusele „Kõrvaldamise alusega alltöövõtja mittekaasamine“:

1. Pakkujate kinnitab, et ei kaasa hankelepingu täitmisel alltöövõtjat, kes kuuluks RHS § 122 lõike 7 alusel asendamisele. (Raadionupp valikutega "Jah/Ei")

Vastus: Jah.

Seega on Vaidlustaja oma pakkumuses kinnitanud, et ei kaasa hankelepingu täitmisele alltöövõtjat, kelle puhul esinevad RHS § 95 lg-s 1 sätestatud kohustuslikud kõrvaldamise alused (vt RHS § 122 lg 7). Ka hankepassi esitamise eesmärk on esitada kinnitusi kõrvaldamise aluste puudumise kohta.

15. Eeltoodust lähtudes on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankija otsus lükata Vaidlustaja pakkumuse tagasi põhjendusega, et Vaidlustaja ei ole esitanud hankepassi alltöövõtja kohta, kelle näitajatele Vaidlustaja kvalifitseerimisel ei tugine, on ebaproportsionaalne ja kaalutlemata. Seda kokkuvõtlikult järgmistel põhjustel:

1) RHAD dokumendis „ALLTÖÖVÕTJATE KONTROLLIMISE TINGIMUSED LEPINGU TÄITMISE ETAPIS“ kehtestatud nõue alltöövõtjate hankepasside esitamiseks on vastuolus teiste RHAD-i dokumentidega. Heites Vaidlustajale ette hoolsuskohustuse rikkumist (millega vaidlustuskomisjon nõustub), on Hankija jätnud ka enda hoolsuskohustuse täitmata, mistõttu on ebaproportsionaalne panna sellest tulenevad tagajärjed üksnes Vaidlustajale;

2) oma pakkumuses esitatud dokumendis Vastavustingimused on Vaidlustaja andnud kinnituse, et ei kaasa hankelepingu täitmisele alltöövõtjat, kes kuuluks RHS § 122 lg 7 alusel asendamisele, s.o muuhulgas isikut, kellel esinevad RHS § 95 lg-s 1 sätestatud kõrvaldamise alused, mille kohta pidi pakkuja esitama alltöövõtja andmepassi. Kui Hankija Vaidlustaja kinnituses kahtles, oli tal võimalik kontrollida kõnealuste aluste (mitte)esinemist riigihangete registri kaudu või Vaidlustajalt täiendavaid selgitusi nõudes.

16. Täiendavalt märgib vaidlustuskomisjon, et vaidlustusmenetluses on Hankija jätnud esitamata igasugused asjakohased kaalutlused ja põhjendused selle kohta, kuidas on Hankija jõudnud järeldusele, et antud juhul on dokumendi esitamise nõude rikkumine sisuline puudus. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, sisuline kõrvalekalle RHAD-ist saab esineda juhul, kui pakkumuse koosseisus on jäetud esitamata RHAD-is nõutud dokument, milleta ei oleks Hankijal võimalik kontrollida pakutava teenuse nõuetekohasust, kuid antud juhul see nii ei ole. 14.11.2023 otsuses nr 3-23-1783 (p 17) on Tallinna Ringkonnakohus leidnud, et juhul, kui riigihanke alusdokumentides ei ole konkreetselt ette nähtud, et teatud dokumendi esitamata jätmisel lükatakse pakkumus tagasi, [---] *tuli Hankijal lähtuda RHS § 114 lg-s 2 sätestatust, mis jätab Hankijale võimaluse hinnata (sh küsides vajaduse korral pakkujalt lisaseletusi), kas kõrvalekalle RHAD-s sätestatud tingimustest on sisuline või mitte.*

17. Eeltoodud põhjustel on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankija otsus Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamiseks on vastuolus RHS § 114 lg-dega 1 ja 2 ning tuleb tunnistada kehtetuks.

18. Montreco OÜ pakkumuse edukaks tunnistamise otsus on vaidlustatud üksnes põhjusel, et Ühispakkujate pakkumuse vastavuse õiguspärasel kontrollimise järel oleks Ühispakkujate pakkumus tulnud tunnistada edukaks. Kuna Hankija otsus Ühispakkujate pakkumuse tagasilükkamise kohta tunnistatakse kehtetuks, siis tulenevalt hankemenetluse etapiviisiliseuse põhimõttest RHS-is ei saa pakkumuse edukaks tunnistamise otsus, millele ei eelne õiguspäraseid otsuseid kõigi pakkujate vastavaks tunnistamiseks või tagasilükkamiseks, iseenesest olla kooskõlas RHS-iga. Seega tulenevalt RHS § 117 lg-st 1 tunnistab vaidlustuskomisjon kehtetuks Hankija otsuse Montreco OÜ pakkumuse edukaks tunnistamiseks.

19. Vaidlustaja on taotlenud ka Hankija otsuste kehtetuks tunnistamist, millega Montreco OÜ kvalifitseeriti ning jäeti kõrvaldamata, kui Hankija sellised otsused teinud on. eRHR-i andmetel ning Hankija kinnitusel selliseid otsuseid Riigihankes tehtud ei ole.

Vaidlustusmenetluse kulud

20. Kuna vaidlustusmenetlus lõpeb RHS § 197 lg 1 p-i 5 alusel vaidlustuse täieliku rahuldamisega, kuulub vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg 1.

20.1. RHS § 198 lg 1 alusel kuulub Hankijalt Vaidlustaja kasuks välja mõistmisele vaidlustuse esitamisel tasutud riigilõiv 640 eurot.

20.2. Vaidlustaja esitas tähtaegselt taotluse lepingulise esindaja kulude väljamõistmiseks kogusummas 1350 eurot (käibemaksuta), kokku 6 tunni õigusabi osutamise eest (tunnihinnaga

225 eurot).

Vaidlustuskomisjon leiab, et asja keerukust ja materjalide mahukust silmas pidades on Vaidlustaja lepingulise esindaja täies ulatuses põhjendatud ja vajalikud ning need tuleb Hankijalt välja mõista.

20.3. Hankija menetluskulud jäävad tema kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)
Taivo Kivistik